

sygn. akt II Ca 1004/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Grzesik

Sędziowie: SO Marzenna Ernest

SO Robert Bury (spr.)

Protokolant: sek. sąd. Małgorzata Idzikowska – Chrząszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 lutego 2013 roku w S.

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.,

przeciwko M. A.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 14 czerwca 2012 roku w sprawie o sygnaturze akt I C 81/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a. w punkcie I. – utrzymuje w mocy nakaz zapłaty wydany w dniu 9 listopada 2011 roku przez Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w postępowaniu nakazowym w sprawie I Nc 1577/11 w części, to jest co do kwoty 400,85 zł (czterystu złotych osiemdziesięciu pięciu groszy) z odsetkami ustawowymi od dnia 18 października 2011 roku, uchyla ten nakaz co do kwoty 16953,53 zł (szesnastu tysięcy dziewięciuset pięćdziesięciu trzech złotych i pięćdziesięciu trzech) groszy z odsetkami ustawowymi od dnia 18 października 2011 roku i w tej części powództwo oddala;

b. w punkcie III. – uchyla powyższy nakaz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania;

c. w punkcie IV – nakazuje pobrać od powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie kwotę 1116 zł (jednego tysiąca stu szesnastu złotych) tytułem kosztów sądowych, od których powódka była zwolniona;

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. zasądza od powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz pozwanej M. A. kwotę 868 zł (ośmiuset sześćdziesięciu ośmiu złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO. Robert Bury (spr.) SSO Małgorzata Grzesik SSO Marzenna Ernest

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie wyrokiem z dnia 14 czerwca 2012 roku w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. przeciwko M. A. o zapłatę kwoty 29.746,54 zł utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w dniu 9 listopada 2011 roku w sprawie I Nc 1577/11 w części, do kwoty 17.354,38 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 października 2011 roku, uchylił co do kwoty 12.410,16 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 października 2011 roku i w tej części powództwo oddalił; uchyłono także rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zasądzając od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.626 zł oraz orzekając o kosztach sądowych.

Wyrok zapadł w sprawie, w której powód domagał się od pozwanej ceny za sprzedane jej kury rodzicielki w kwocie 12.370,15 zł oraz odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie. 2 grudnia 2010 roku strony zawarły porozumienie, w którym wskazały sposób i terminy spłat odsetek od należności z tytułu dostarczanych pozwanej kur wylęgowych, pozwana zobowiązana była do zapłaty odsetek w kwocie 17.376,39 zł.

9 listopada 2011 wydano nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, zaskarżony w całości zarzutami. Pozwana podniosła, że cała należność w kwocie 336.274,40 zł wynikająca z faktury VAT nr (...) została przez nią zapłacona. Powołała się na kompensaty wzajemnych wierzytelności oraz na treść noty odsetkowej nr (...) z dnia 14 czerwca 2011 roku stwierdzając, że nie pozostaje dłużnikiem powoda także w zakresie odsetek. Z ostrożności procesowej wskazała, że przedstawia do potrącenia z należnością powoda o odsetki swoje wierzytelności wynikające z bliżej określonych faktur.

Sąd ustalił, że 23 lipca 2008 roku strony zawarły umowę, której przedmiotem była produkcja, dostawa i odbiór drobiu produkowanego na fermie prowadzonej przez pozwaną. Zgodnie § 3 ust. 1 umowy producent miał prowadzić produkcję drobiarską w okresie ważności umowy wyłącznie dla odbiorcy, z którym obowiązany był zawierać umowy wykonawcze (szczegółowe). 28 stycznia 2010 roku strony zawarły umowę na produkcję - dostawę i odbiór jaj wylęgowych kur kierunku mięsnego. 14 sierpnia 2010 roku powód sprzedał pozwanej 480 sztuk kur rodzicielskich odchowanych za cenę 336.274,40 zł płatną 11 września 2010 roku. Cena została zapłacona w ratach według ustalonego przez strony harmonogramu albo potrącona z wierzytelnościami przysługującymi pozwanej. Sumę odsetek naliczonych od przyszłych wpłat określono na kwotę 17.376,39 zł i ustalono, że kwota ta zostanie zapłacona do 14 czerwca 2011 roku. Powód 14 czerwca 2011 roku wystawił notę odsetkową na kwotę 17.354,38 zł. Odwołując się do porozumienia stron ustalającego sposób spłaty zadłużenia Sąd I instancji doszedł do przekonania, że roszczenie strony powodowej w zakresie odsetek zostało wykazane w sposób nie budzący wątpliwości, przyjęto że należność główna została zapłacona albo uległa potrąceniu z należnościami pozwanej. Oświadczenie pozwanej o potrąceniu przysługujących jej wierzytelności z wierzytelnością strony powodowej z tytułu odsetek uznano za nieudowodnione. Pozwana powołała się na faktury Vat obejmujące wierzytelności, które przedstawia do potrącenia, jednak ich nie przedstawiła. Pozwana złożyła faktury na rozprawie, jednak zgodnie z art. 496 § 3 k.p.c. w poprzednim brzmieniu, znajdującym zastosowanie w sprawie, Sąd uznał tak złożone wnioski dowodowe za spóźnione. Zwrócono ponadto uwagę, że niezaakceptowane faktury nie mogą w postępowaniu nakazowym dowodzić przedstawionego zarzutu potrącenia, zgodnie z art. 493 § 3 k.p.c.

Wyrok został zaskarżony apelacją przez pozwaną, która domagała się jego zmiany przez uchylenie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w części, co do kwoty 17.354,38 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 października 2011 roku oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, ewentualnie zmiany zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przez pominięcie okoliczności faktycznych, zarzutów i wniosków dowodowych zgłoszonych w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty i zeznań pozwanej.

Pozwana wskazała na nową okoliczność, potwierdzającą istnienie wierzytelności stwierdzonej fakturą Vat (...) z 8 marca 2011 roku w wysokości 15.140,93 zł z odsetkami od 6 kwietnia 2011 roku i kosztami procesu w wysokości 758 zł, zasądzający wyrok z dnia 11 lipca 2012 roku wydany przez Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w sprawie II Ca 430/12. Pozwana oświadczyła, że potrąca zasądzoną sumę z należnościami powódki wynikającymi z naliczonych odsetek.

Powód wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna jedynie na skutek nowych faktów, powstałych po zamknięciu rozprawy przed Sądem I instancji.

Postępowanie apelacyjne przed sądem odwoławczym jest kontynuacją postępowania przed sądem pierwszej instancji, w dalszym ciągu następuje merytoryczne rozpoznanie sprawy. Roszczenie poddane pod osąd jest ponownie rozpatrywane, więc Sąd Okręgowy dokonuje własnych ustaleń faktycznych i ich subsumcji prawnej. Sąd Odwoławczy przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji, bez ich ponownego przytaczania.

Według art. 382 k.p.c., sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym z ograniczeniami wynikającymi z art. 381 k.p.c., zgodnie z którym Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Trafnie Sąd I instancji ustalił – co nie było kwestionowane w postępowaniu drugoinstancyjnym – że pozwana pozostaje dłużnikiem powoda w zakresie odsetek ustawowych od należności głównej w kwocie 17.354,38 zł. Trafnie także przyjęto, że pozwana w postępowaniu pierwszoinstancyjnym nie udowodniła zgłoszonego zarzutu potrącenia, powołała się na istnienie wierzytelności stwierdzonych fakturami, nie przedstawiając jednak dowodów pozwalających na ustalenie, że powód w rzeczywistości pozostaje jej dłużnikiem. Zgodnie z art. 495 § 3 k.p.c., w brzmieniu znajdującym zastosowanie w sprawie, okoliczności faktyczne, zarzuty i wnioski dowodowe niezgłoszone w pozwie albo w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty mogą być rozpoznawane jedynie wtedy, gdy strona wykaże, że nie mogła z nich skorzystać wcześniej lub gdy potrzeba ich powołania wynika później. Pozwana nie przedstawiła dowodów istnienia własnej wierzytelności w zarzutach od nakazu zapłaty i nie wykazała, aby nie mogła skorzystać z tych dowodów wnosząc zarzuty, potrzeba skorzystania z tych dowodów istniała właśnie przy wnoszeniu zarzutów od nakazu zapłaty celem udowodnienia zgłoszonego tam zarzutu potrącenia. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych Sądu w tym przedmiocie jest bezzasadny. Sąd I instancji nie ustalił, że nie istnieje wierzytelność pozwanej w stosunku do powoda, a ustalił, że pozwana nie udowodniła istnienia tej wierzytelności zgodnie z zasadami postępowania nakazowego. Jak na to wskazano, postępowanie przed Sądem II instancji ma charakter merytoryczny, jest kontynuacją rozpoznawania sprawy przed Sądem I instancji. W toku postępowania drugoinstancyjnego powstał nowy dowód pozwalający na ustalenie istnienia wierzytelności pozwanej w stosunku do powoda; Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w sprawie II Ca 430/12 wyrokiem z dnia 11 lipca 2012 roku oddalił apelację powoda w niniejszej sprawie od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 1 lutego 2012 roku w sprawie I C 1074/11, którym stwierdzono istnienie wierzytelności pozwanej w kwocie 15.143,93 zł z odsetkami od dnia 6 kwietnia 2011 roku z tytułu faktury Vat (...)z 8 marca 2011 roku oraz orzeczono o obowiązku zwrotu M. A. kosztów procesu w kwocie 758 zł. Wyrok ten stanowi nowy dowód dla ustalenia istnienia wskazanej wierzytelności pozwanej, z którego nie mogła skorzystać w postępowaniu przed Sądem I instancji, ponieważ dowód ten wtedy nie istniał. Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu ma charakter konstytutywny, wierzytelność z tego tytułu nie istniała w toku postępowania przed Sądem I instancji; jest to zatem nowy fakt, którego pozwana nie mogła przytoczyć w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, udowodniony dowodem, którego również nie można było wcześniej przedstawić. Dowodzenie i częściowo zgłoszenie potrącenia w postępowaniu drugoinstancyjnym było dopuszczalne w oparciu o art. 381 i 382 k.p.c., przy czym jednocześnie dowodem istnienia wierzytelności jest dokument urzędowy – wyrok Sądu Okręgowego z dnia 12 lipca 2012 roku, co spełnia wymóg formalny art. 493 § 3 i 485 k.p.c. Obrona powoda przed tak zgłoszonym w postępowaniu apelacyjnym zarzutem potrącenia sprowadzała się do próby udowodnienia, że wierzytelność pozwanej stwierdzona wymienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie już uległa potrąceniu z wierzytelnością powoda z tytułu kar umownych, co oznaczałoby przedstawienie przez pozwaną do potrącenia wierzytelności nieistniejącej, już umorzonej. Powód nie udowodnił jednak w postępowaniu drugoinstancyjnym, że przysługuje jemu wobec pozwanej wierzytelność z tytułu kar umownych; ograniczono się do przedstawienia dokumentów prywatnych, mających charakter oświadczeń

o istnieniu faktów (art. 245 k.p.c.) i nie dowodzących ich w sposób pozwalający na ustalenie. W rezultacie, w postępowaniu apelacyjnym ustalono, że pozwanej przysługuje wobec powoda wierzytelność wzajemna w wysokości 15.143,93 zł z odsetkami od dnia 6 kwietnia 2011 roku oraz w kwocie 758 zł. Potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie; oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe (art. 499 k.c.). Z retroaktywności potrącenia wynika umorzenie wierzytelności w dacie, kiedy obie były wymagalne, co oznacza dzień wymagalności wierzytelności później płatnej, w rozpoznanej sprawie zasądzonej przez Sąd I instancji - 17.354,38 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 października 2011 roku oraz w zakresie kosztów procesu. Dzień ten jest chwilą umorzenia wierzytelności pozwanej w wysokości 15.143,93 zł z odsetkami od dnia 6 kwietnia 2011 roku do 18 października 2011 roku, więc łącznie kwoty 16.195,53 zł, co z kosztami procesu czyni sumę 16.953,53 zł. Nakaz zapłaty pozostaje w mocy w zakresie kwoty 400,84 zł, w pozostałym zakresie podlega uchyleniu, a powództwo oddaleniu. Z tych jedynie przyczyn wyrok Sądu Rejonowego podlegał zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.; w pozostałym zakresie apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Przed Sądem I instancji pozwana uległa jedynie co do nieznaczącej części zgłoszonego przez powoda roszczenia, co oznacza, że powód powinien ponieść w całości koszty procesu (art. 98 k.p.c. i 100 k.p.c.) i koszty sądowe, od których pozwana jest zwolniona (art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych), co uzasadnia rozstrzygnięcie w punkcie 1b i 1c wyroku Sądu Okręgowego.

Powód przegrał sprawę w postępowaniu apelacyjnym niemal całości, zgodnie z art. 98 k.p.c. i 100 k.p.c. zobowiązany jest do zwrotu pozwanej celowych kosztów procesu, opłaty od apelacji w kwocie 868 zł.

SSO Robert Bury (spr.) SSO Małgorzata Grzesik SSO Marzenna Ernest